

Сједињене Америчке Државе

2019

- Високи званичник Стејт Департамента Џејмс Мерц, задужен за координацију америчке помоћи Србији, боравио је у Србији од 23. до 25. септембра. По сопственој жељи, током ове кратке посете, високи званичник обишао је Ниш како би се ближе упознао са пројектима које УСАИД спроводи у нашем граду. Конкретно, ради се о два пројекта које ЈКП „Градска топлана“ Ниш спроводи у сарадњи са УСАИД-ом, а који се тичу енергетске ефикасности и донеће озбиљне уштеде енергената. У оквиру званичне посете локалној самоуправи, господина Мерца примио је заменик градоначелника Ниша проф. др Милош Банђур. Он је нагласио значај пројеката које УСАИД спроводи у Нишу, односно конкретну добробит за наше грађане. Такође, заменик је упознао високог госта са социо-економском ситуацијом у граду. Господин Мерц показао је интересовање за пројекте који су до сада спроведени у нашем граду током готово две деценије сарадње са УСАИД-ом, међу којима су најзначајнији отварање Канцеларије за економски развој, пројекат одрживог локалног развоја, програм за реформу локалне самоуправе у Србији (СЛГРП), оснивање Зоне унапређеног пословања Нишка варош и други. Високи званичник Сједињених држава исказао је задовољство свиме што наша Влада и локална самоуправа чине за добробит грађана и најавио нова улагања и помоћ граду, нарочито на пољу енергетике.
- Помоћник директора Америчке агенције за међународни развој USAID Брок Бирман потписао је Меморандум о разумевању са градоначелницима Ниша, Чачка и Панчева, чиме је отпочео нови пројекат који има за циљ унапређење

ефикасности градских топлана у овим градовима. Пројекат за енергетску ефикасност у Србији трајаће две године, а његова вредност је 2,1 милион долара. Циљ је смањење потрошње енергената кроз побољшану ефикасност грејања на локалном нивоу.

- Америчка делегација предвођена војним аташеом Амбасаде САД-а у Србији Робертом Хамилтоном и представницима америчке хуманитарне организације (SPIRIT OF AMERICA) боравила је у Нишу. Овом приликом посетили су Центар за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ометених у развоју Мара и уручили донацију у виду рачунарске опреме.

2018

- Градоначелник Ниша Дарко Булатовић са сарадницима састао се са министром заштите животне средине Гораном Триваном и привредно-политичком делегацијом државе Мериленд из САД-а којима је презентовано неколико пројеката из области заштите животне средине као што су депонија Келеш и постројење за пречишћавање отпадних вода.

2014

- **Наставак петогодишњег Пројекта локалног економског развоја (СЛДП)**, који финансира Америчка агенција за међународни развој (УСАИД), у коме учествује Град Ниш, заједно са Градом Лесковцем, општинама Гаџин Хан, Долевац и Мерошина.

У оквиру Пројекта током 2014. године реализоване су следеће активности и програми:

- Програм привлачења инвестиција на нивоу партнерства је осмишљен као тренинг програм заједничког промовисања

инвестиција у циљу пружања техничке помоћи општинама, групама општина и другим релевантним субјектима који учествују у привлачењу инвестиција. Учесници програма су представници канцеларија за локални економски развој, које су задужене за промовисање инвестиција унутар локалних самоуправа које су партнери Пројекта.

- Подршка у дефинисању препрека и препорука за унапређења услова пописа и регистра имовине укључујући стручно-саветодавну подршку у припреми за промоцију браунфилд локација.
- Браунфилд локације – Стручно-саветодавна подршка Радној групи и Радном тиму у дефинисању предуслова (правних, институционалних, економских и техничких) за обнављање приоритетних браунфилд локација – А.Д. „Пивара Ниш” и Индустрију боја и лакова „Поморавље”. Израда маркетиншког пакета за промоцију браунфилд локација са територије Града Ниша и других локалних самоуправа, чланица међуопштинских партнерстава.
- Бизнис младих Србије – Обуке младих у приватним предузећима – обуке су саставни део програма развоја радне снаге, намењене су компанијама са територије Ниша, Гаџиног Хана, Мерошине, Дољевца и Лесковца. Програм је представљен компанијама и партнерима/чланицама међуопштинског партнерства у октобру, 2013.године.
- Иновације у бизнису – припрема мера за јачање сарадње између науке и бизниса. Предлог мера јасно треба да укаже шта је потребно предузети на нивоу партнерства и на централном нивоу. Мере се реализују за потребе међуопштинских партнерстава која предводе градови Ниш и Нови Сад, а реализују их Ni CAT кластер из Ниша, војвођански ИКТ кластер и Електронски факултети из оба града.
- Академија за Информационо-комуникационе технологије (ИКТ) – предлог пројекта војвођанског и нишког ИКТ кластера који се базира на усклађивању потреба ИКТ тржишта за квалификованом радном снагом. Активности пројекта подразумевају стручно оспособљавању младих људи кроз

мулти-модуларне обуке и тромесечну радну праксу у фирмама – чланицама оба кластера.

- “Локални економски развој – образовни одговор (ЛЕДЕР)” – пројекат који спроводи Стална конференција градова и општина преко Центра за обуку. Активности пројекта обухватају регионалне обуке на тему увода у локални економски развој и технике и алате локалног економског развоја за функционере локалне самоуправе, укључујући запослене у канцеларији за локални економски развој. Иницирана је друга фаза пројекта која подразумева обуке запослених у локалним самоуправама уз коришћење информационих технологија, односно, применом система учења на даљину (е-обуке). Полазницима који заврше овај вид обуке додељени су сертификати о завршеној обуци за локални економски развој.

- Пројекат локалног економског развоја (СЛДП) траје до марта 2015. године.

- **У Геронтолошком центру у Нишу отворен је простор за дневни боравак старијих дементних особа.** Простор дневног боравка моћи ће да прими 20 старијих дементних особа који ће у оквиру свог боравка у трајању од 12 сати дневно имати комплетну негу и надзор, а при томе неће бити на сталном смештају у овој установи. Америчка амбасада у Србији је новчаном донацијом у износу од 300 хиљада долара помогла изградњу објекта за дневни боравак дементних старијих лица. Град Ниш је као суфинансијер у пројекту учествовао плаћањем накнаде за градско грађевинско земљиште у износу од око 780 000 динара.

2013

- **Наставак петогодишњег Пројекта локалног економског развоја (СЛДП),** који финансира Америчка агенција за међународни развој (УСАИД), у коме учествује Град Ниш, заједно са Градом Лесковцем, општинама Гаџин Хан, Дољевац и Мерошина.

У оквиру Пројекта током 2013. године реализоване су следеће активности и програми:

- У фебруару 2013. године у Нишу, Пројекат и партнерска чешка агенција за економски развој „Берман Група“, одржали су Економски форум са чланицама партнерства и представницима приватног и цивилног сектора на коме је дефинисан међуопштински програм под називом “Раст југа”. Програм Раст југа одобрен је у априлу 2013. године. Циљ програма “Раст југа” је повећање вредност продаје прерађених прехранбених производа из подручја међуопштинске сарадње предвођеног Нишем за најмање 15% до јула 2015. године.
- У оквиру програма Раст југа, дефинисана је и друга компонента пројекта која за циљ има унапређење капацитета подручја међуопштинске сарадње за привлачење инвестиција. Ову компоненту пројекта спроводи Канцеларија за локални економски развој Службе за послове градоначелника. У оквиру ове компоненте консултантска кућа Берман Гроуп из Чешке урадила је “Анализу инвестиционих потенцијала међуопштинског подручја сарадње са приоритизацијом индустријских сектора” и “Развој концепта промоције инвестиционих потенцијала истог подручја”.
- Подршка успостављању и јачању сарадње научно – истраживачких институција и пословне заједнице. Пројекат треба да испита какви су постојећи капацитети и расположивост научно-истраживачких институција, какви су постојећи капацитети и потребе малих и средњих предузећа за новим технолошким решењима и за укључивањем научних радника и истраживача у процес унапређења производње, какве су законске препреке или олакшице за успостављање сарадње између научних институција и бизниса, као и да се дефинишу евентуални модели сарадње између научно – истраживачких институција и пословне заједнице.
- Браунфилд локације – Формиран је Радни тим за

идентификацију и промоцију браунфилд локација и Радна група за прикупљање података потребних Радном тиму. Дефинисана су два потенцијално интересантна предузећа са којима би било могуће ући у поступак тражења стратешког партнера, како би се очувала производња и сачувала радна места радника тренутно запослених у тим предузећима. То су А.Д. „Пивара Ниш” и Индустрију боја и лакова „Поморавље”.

- Бизнис Младих Србије – шест младих предузетника (са најбољим бизнис идејама) изабрано је за подршку у виду препоруке за добијање повољних Start-up кредита Ерсте Банке (која је партнер у програму), са нижом каматном стопом и без неопходне гаранције. У ову компоненту Пројекта била је укључена Канцеларија за младе Града Ниша.

2012

- **Наставак петогодишњег Пројекта локалног економског развоја (СЛДП)**, који финансира Америчка агенција за међународни развој (УСАИД), у коме учествује Град Ниш, заједно са Градом Лесковцем, општинама Гаџин Хан, Дољевац и Мерошина.

У оквиру Пројекта током 2012. године реализоване су следеће активности и програми:

- Подршка градовима и општинама у успостављању механизма за ефикасно праћење пословања јавних комуналних предузећа. Пружена је стручно-саветодавна помоћ у успостављању редовног кварталног извештавања ЈКП о пословању. Два јавно комунална предузећа успоставила су стандардизовано извештавање о пословању, са циљем да се побољша њихова ефикасност.
- Припремљени су и представљени локалним и регионалним партнерима приручници о успостављању јавно-приватног партнерства у областима развоја инфраструктуре,

енергетске ефикасности и пословања паркинг сервиса. За партнере из Града Ниша и нишко међуопштинско партнерство, организована је конференција у Нишу на којој су разматрани модели и примери добре праксе ЈПП укључујући основе и правни оквир израђених тематских приручника.

- У сарадњи са НАЛЕД-ом, идентификоване су и анализирани регулаторне и административне препреке за раст и развој предузећа и дата је 21 препорука за њихово превазилажење (Сива књига). Град Ниш је послужио као пример добре праксе у гиљотини прописа која је обављена пре почетка реализације пројекта са НАЛЕД-ом.
- Бизнис Младих Србије – програм подршке младима у стицању пословних вештина, намењен младим предузетницима из међуопштинског партнерства. Кроз овај програм 18 младих предузетника добило је менторску подршку. У оквиру програма, организовани су конкурси за компаније са територије међуопштинског партнерства које предводи Ниш и у првом позиву два предузећа из Ниша и Гаџиног Хана примила су 15 практиканата на стручну праксу, док су у другом позиву четири предузећа примила 8 практиканата.
- **У нишком Геронтолошком центру потписан је Уговор о донацији 300 хиљада долара Амбасаде САД** овој установи, намењен изгадњи објекта за дневни боравак дементних старијих лица. Средства за ову донацију обезбедила је Команда америчке војске у Европи и Амбасада ове државе у Србији.

2011

- Управа за пољопривреду и развој села Града Ниша и USAID Агробизнис пројекат потписали су Меморандум о разумевању, којим су дефинисани заједнички циљеви у развоју женског предузетништва у руралним областима. Потписивањем Меморандума о разумевању успостављена је сарадња између Агробизнис пројекта и Управе за пољопривреду и развој села Града Ниша ради

пружања додатне подршке програму „Жене у агробизнису“. Агробизнис пројекат Америчке агенције за међународни развој (USAID) покренуо је 2010. године програм подршке развоју женског предузетништва. Циљ овог програма је да се жене у руралним подручјима Србије едукују и оспособе да саме започну своју делатност у сфери пољопривредне производње и прераде. За едукацију су предвиђена средства од 150.000 долара, а иста сума је предвиђена за финансирање најбољих бизнис планова.

- У оквиру петогодишњег Пројекта одрживог локалног развоја, вредног 22 милиона долара, који финансира Америчка агенција за међународни развој (USAID), Град Ниш, заједно са Градом Лесковцем, општинама Гаџин Хан, Долевац и Мерошина, као и представницима пословног и цивилног сектора потписао је Споразум о међуопштинској сарадњи и Меморандум о разумевању. Потписивањем ова два документа успостављено је партнерство између локалних самоуправа, бизниса и организација цивилног друштва, како би се објединила знања и ресурси општина и створило повољно окружење за инвестиције и развој.

2010

- Нова регионална канцеларија Агробизнис пројекта Америчке организације за међународни развој USAID отворена је у Нишу. Пројекат ће трајати 2 године и обухвата регион јужне и источне Србије. Пољопривредници ће добијати бесповратну новчану помоћ за унапређење производње, а стручњаци УСАИД-а помоћи ће им у примени савремених стандарда.
- Амбасада САД донирала је Народној библиотеци "Стеван Сремац" информатичку опрему у вредности од 4500 долара.
- У Заводу за хитну медицинску помоћ у Нишу инсталиран је нов генератор, донација УСАИД-а, који ће обезбедити алтернативно снабдевање електричном енергијом у изненадним ситуацијама. Нов генератор има скоро три пута већу снагу од досадашњег агрегата који је коришћен у

овој здравственој установи. Алтернативно снабдевање струјом најпре ће обезбедити несметано функционисање кол центра у ванредним ситуацијама.

- Уз подршку Министарства омладине и спорта Србије, представници 38 локалних самоуправа, међу којима су и градска општина Пантелеј и Палилула, и директор УСАИД Програма економске сигурности Мајкл Пилсбери, потписали су Меморандуме о разумевању. Овај документ, створиће услове за јачање локалних канцеларија за младе у области омладинског предузетништва и омогућити спровођење програма за развој предузетништва на локалном нивоу. Пројекат “Израда Акционог плана омладинског предузетништва” који је предложила Канцеларија за младе градских општина Палилула и Пантелеј Града Ниша такође је добио грант УСАИД-а. Циљ меморандума је спровођење Програма за развој предузетништва на локалном нивоу, а његовим потписивањем стварају се институционални предуслови да локалне канцеларије самостално информишу младе о могућностима за бављење предузетништвом. Активности које у области омладинских активности спроводи УСАИД имају за циљ да повећају конкурентност омладине на тржишту рада и да им обезбеди приступ додатном образовању како би стекли вештине неопходне за успех у свету предузетништва. УСАИД тренутно подржава 60 од 103 локалних канцеларија за младе широм земље и до сада је у области основа пословања и предузетничких вештина обучила преко 620 младих људи.

2008 – 2009

- **УСАИД Агробизнис пројекат**
  - Након званичног отварања 2. Пољопривредног сајма у Нишу, 26. Септембра 2008. године, Џин Нил, директор УСАИД Агробизнис пројекта, је са представницима Града Ниша потписао Споразум о сарадњи за финансијска средства у вредности од скоро 60.000 долара. Финансијска подршка коју је

овај УСАИД-ов пројекат обезбедио Граду Нишу како би побољшали квалитет сајма, скоро је удвостручила број излагача и посетилаца и омогућила учешће пословних и финансијских субјеката као што су банке и саветодавне институције. Међу излагачима те године били су и произвођачи и стручњаци за пољопривредну опрему што је довело до размене идеја и успешних пракси, као и до нових сазнања у области техника и технологије у пољопривредном сектору. Највећа подршка Пољопривредном сајму од стране Агробизнис пројекта била је креирање мобилности, чиме је омогућено да се сточни сајам одржи посебно, што је и допринело већем броју излагача и већој разноликости оних који су ове године учествовали. Семинари о HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point – Анализа ризика и критичних контролних тачака) и менаџменту газдинства су одржани током сајма, што је помогло пољопривредним произвођачима и задругама у разумевању неопходности безбедности хране, добром вођењу газдинстава и међународним стандардима.

- На 3. Пољопривредном сајму у Нишу 2009. године, УСАИД Агробизнис пројекат финансирао је организацију пољопривредног саветовања.
- Одржан је једнодневни едукативни семинар „Глобал Гап – Корак ка глобалном тржишту“ за потребе Управе за пољопривреду и развој села Града Ниша, а у организацији Агробизнис пројекта.
- **У оснаживања младих и јачања омладинског предузетништва,** председници градских општина Пантелеј и Палилула потписали су Анекс Споразума о сарадњи са Америчком агенцијом за међународни развој (USAID). Анекс уговора предвиђа да општине и ДАИ сарађују на развоју капацитета координатора локалних Канцеларија за младе у области предузетништва и на спровођењу различитих програма за развој предузетништва намењених младима на локалном нивоу. Главни циљ је унапређење предузетничких и

тржишних вештина и знања младих и промовисање и реализација програма за унапређење предузетништва међу младима

▪ **Програм за планирање и реаговање у кризним ситуацијама и јачање економске сигурности** Сарадња између Града Ниша и УСАИД–а – Меморандум о разумевању између Града Ниша и DAI (Development Alternatives Inc.), имплементационог партнера Програма за планирање и реаговање у кризним ситуацијама и јачање економске сигурности – Кризни менаџмент (2008). Програм има за циљ да подржи изградњу одрживог и систематског приступа управљања ванредним ситуацијама на локалном нивоу и помаже општинама да испуне међународне стандарде у планирању и реаговању. Анекс Споразума о сарадњи, који је потписан априла 2009. године, односи се на израду Стратегије безбедности у циљу унапређења капацитета града за управљање ванредним ситуацијама и побољшање безбедности грађана.

▪ **Програм подршке економском развоју општина Агенције САД за међународни развој – програм МЕГА** Сарадња између Града Ниша и УСАИД–а – Споразум о сарадњи између Града Ниша и Урбан института, Агенције која спроводи Програм подршке економском развоју општина Агенције САД за међународни развој – програм МЕГА:

▪ **КОМПОНЕНТА ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА**

- Канцеларија за локални економски развој основана је у оквиру спровођења УСАИД – МЕГА програма
- Савет за економски развој
- Стратешко планирање локалног економског развоја
- Обука запослених у Канцеларији за локални економски развој

▪ **КОМПОНЕНТА ЗА ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ОПШТИНА**

- Пружање стручне помоћи везане за задуживање градске управе с циљем да се финансирају пројекти капиталних инвестиција.
  - МЕГА програм је обезбедио обуку на

теме: задуживање градова на кредитном тржишту, управљање дугом и представљање кредитне способности градова приватним финансијским институцијама и међународним донаторима. Такође, обезбеђени су софтвер и стручна помоћ како би се ажурирала база података – Инструмент за анализу кредитне способности градова (САТ II), који се користи за анализу и представљање кредитне способности градова, обука за коришћење софтвера САТ II.

- Градски услужни центар и Центар за издавање дозвола
- Припрема вишегодишњег Плана капиталних инвестиција (2009) у оквиру Стратешког плана економског развоја (СПЕР).
  - План капиталних инвестиција је вишегодишњи план који покрива капиталне пројекте за период од 5 година и представља системски приступ планирању инвестиција. Такав приступ ће омогућити Граду Нишу боље коришћење капацитета градског буџета и омогућити бољи приступ спољашњим изворима финансирања. Израда свеобухватног инвестиционог плана ће омогућити развој нових и побољшање постојећих услуга грађанима и омогућити спровођење главних стратегија развоја Града. Вишегодишњи план капиталних инвестиција треба да садржи све јавне инвестиције које су планиране на територији Града Ниша или су у његовој надлежности.
- Установљавање и унапређење сарадње између

Завода за урбанизам и Канцеларије за локални економски развој

- Стварање механизма који ће омогућити укључивање градске управе у процес приватизације
- Управљање имовином и средствима
  - Пројекат Модернизација управљања и администрирања грађевинским земљиштем у Нишу. Циљ овог Пројекта је стварање базе података о земљишту чији је носилац права располагања Град Ниш, а која ће Граду послужити за систематско и планирано управљање грађевинским земљиштем, у циљу подстицаја локалног економског развоја и остваривања других стратешких циљева Града, уз поштовање основних потреба грађана данас.
  - Град Ниш је кроз овај пројекат од МЕГА програма добио донацију у информатичкој опреми. Такође, МЕГА програм је финансирао израду Студије изводљивости за локацију Доње Међурово. Троје људи који су ангажовани по уговору, на пословима пописа земљишта, у трајању од четири месеца, плаћени су од стране МЕГА програма.
- Изградња капацитета потребних за оснивање партнерства јавног и приватног сектора
- Град Ниш припрема Регионални план за управљање чврстим отпадом уз техничку и финансијску помоћ УСАИД -МЕГА програма.(2009)
- У оквиру УСАИД -МЕГА програма урађен је пројекат Канализациони систем у индустријској зони Север.(2009)

2004

- Јуна 2004. године потписан је Споразум о сарадњи између Града Ниша и CHF International/Србија на спровођењу развојног програма Обнова заједнице путем демократске акције (CRDA – Community Revitalisation through Democratic Action). Овим програмом подстиче се проактивна улога локалних заједница у планирању и остваривању одабраних циљева кроз самосталне и одговорне одлуке. Изабране заједнице за извођење програма су: Горњи Комрен, Горњи Матејевац, Мезграја и Мрамор.

2002 – 2003

- Јула 2002. године, потписан је Споразум о сарадњи између града Ниша и Америчке агенције за међународни развој (USAID), који дефинише начине сарадње између USAID-а и града Ниша на имплементацији Програма за реформу локалне самоуправе у Србији” (SLGRP). У оквиру овог програма:
  - отворен је Градски услужни центар, чија је инвестициона вредност 7,5 милиона од чега је град уложио 4,3 а америчка Агенција за развој УСАИД 3,2 милиона динара (2003);
  - покренут је пројекат ”Зона унапређења пословања-БИД зона Ниш” – донација УСАИД (CHF) (2003);
  - У сарадњи са Одељењем за штампу и културу Амбасаде САД у Београду отворен је Амерички културни центар (2003).

2001

- Америчка амбасада помогла је обнову Саборног храма (2001) са 20.000 немачких марака.

2000

- Августа 2000. Године, Министарство за државне послове САД-а одобрило је донацију у износу од 168.000,00 долара за помоћ у областима здравства, екологије, комуналних услуга и просвете а у оквиру пројекта Материјлна помоћ Србији (SMAP – Serbian Material Assistance Program).
Донација је реализована кроз партнерску делатност са градовима Софија(Бугарска), Колумбас (Охајо) и Ниш (Србија) у оквиру International Resource Cities програма чију материјалну подршку је обезбедио УСАИД. SMAP програм реализован је заједничком сарадњом организација ICMA (International City/County Management Association) и фондације Шанса за стабилност из Сегедина. У оквиру овог програма, ЈКП Медиана добила је на поклон компактор за сабијање смећа вредан 90 хиљада марака, као и ограду око депоније у дужини од 1600 метара, вредну 60 хиљада марака. Такође донација у опреми стигла је и за ЈКП Наисус и ЈП Пчелица у оквиру овог програма.
- Донација америчке агенције за помоћ USAID Клиничком центру и Пчелици у вредности 85 хиљада долара. Клиничком центру припало је 50 хиљада долара за санацију и надградњу зграде Гинеколошко-акушерске клинике, а 35 хиљада долара отишло је за опремање вртића Вилин град у насељу Чалија.
- Град пријатељ: Коламбас, Охајо